

29 APR 2022

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
202201839-2

Dato:
22.04.2022

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I DOMSTOLSTRUKTUR

Det vises til høringsnotat av 26.01.22 fra Justis- og beredskapsdepartementet. Notatet omhandler endringer i domstolstruktur, en gjeninnføring av den domstolstruktur som var aktuell før domstolreformen 2021.

I denne sammenheng viser Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) til vår høringsuttalelse av 27.05.20 knyttet til NOU 2019:17 mv. I dette høringssvaret redegjør KDI grunnleggende for vårt syn på antall domstoler og rettsteder, samt til lokasjonen av disse, og hvilken betydning det antas å ha for etaten og de personer som gjennomfører straff eller har opphold i norske fengsler.

De synspunktene som kommer til uttrykk i vår uttalelse i forbindelse med domstolreformen har gyldighet også i dag, når temaet er å reversere reformen.

Et av de viktigste punktene sett fra KDI sitt perspektiv er at antall rettsteder ikke blir redusert, slik at hensynet til nærhet og praktiske hensyn i forhold til den gruppen personer kriminalomsorgen har ansvar for ivaretas. Innføringen av reformen medførte ikke reduksjon av slike lokaler og KDI kan på bakgrunn av dette ikke se det som nødvendig å gå tilbake til ordningen fra før reformen ble innført.

Med hilsen

Jan-Erik Sandlie
ass. direktør

Oven Egeland
seniorrådgiver

Vedlegg: Høringsuttalelse fra KDI av 27.05.20

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
202007585-8

Dato:
27.05.2020

HØRINGSSVAR - NOU 2019: 17 DOMSTOLSTRUKTUR, OG ET FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSKRETSENE OG DOMSTOLLOVEN

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 2. mars 2020 vedrørende Domstolkommisjonens utredning NOU 2019: 17 Domstolstruktur, sammen med et alternativt forslag fra departementet om bare å endre tingrettenes rettskretser i tråd med flertallet i kommisjonens forslag. Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har ikke mottatt høringen per post, til tross for at direktoratet står oppført på listen over høringsinstanser. Dette har igjen medført at etaten har hatt kort tid på å vurdere og svare ut høringen.

KDI har forelagt høringen internt i direktoratet og for de fem kriminalomsorgsregionene, samt anmodet om at disse innhenter innspill fra underliggende enheter. Underliggende etat har hatt svært kort tid på å svare. Innen fristen har KDI kun mottatt svar fra *Kriminalomsorgen region vest* ved *Møre og Romsdal friomsorgskontor*. Høringsinnspillet følger vedlagt i sin helhet.

Kriminalomsorgsdirektoratets vurderinger

På grunn av kort frist har ikke KDI hatt anledning til å vurdere forslagene i detalj. På vegne av kriminalomsorgen har vi derimot noen overordnede merknader om domstolens betydning og rolle for vår virksomhet og for de som gjennomfører straff. Disse merknadene står seg uavhengig av hvilke domstolstruktur forslaget vil munne ut i.

Kriminalomsorgen er en sentral aktør innen justissektoren, og våre ansatte har jevnlig oppdrag av varierende art ved landets domstoler. Hovedtyngden av denne virksomheten knytter seg til straffesaker, enten som prosessfullmektige, gjennom vitnemål, fangetransport, samt bistand til domfelte med oppfølgingsbehov osv. Videre blir straffegjennomføringsloven og forvaltningen av denne jevnlig prøvd for domstolen gjennom søksmål. I tillegg til straffesaker har således kriminalomsorgen en viss erfaring med og fra sivile saker. Oppdragsmengden varierer, og har sitt naturlige tyngdepunkt i og rundt de større byene.

KDI støtter regjeringens forslag om å opprettholde en desentralisert domstolstruktur. Vi ser videre positivt på utvidelsen av rettskretsene, dersom dette kan bidra til å øke fleksibiliteten, bedre ressursutnyttelsen og skape fagmiljøer i domstolene. KDI forstår departementet dithen at

Postadresse:
Postboks 694
4302 Sandnes

Besøksadresse:
Solheimsgata 21, 2000
Lillestrøm

Telefon: 404 38 800
Telefaks: 404 38 801
Org.nr: 911 830 868

Saksbehandler:
Eirik Braathen
E-post: Postmottak-
8005@kriminalomsorg.no

utvidelsen av rettskretsene ikke er synonymt med færre rettssteder. Tvert om går departementets forslag ut på å opprettholde alle bemannede rettssteder i dagens tingrettsstruktur. KDI støtter denne tilnærmingen og mener på generelt grunnlag at en skal vise stor varsomhet med å nedlegge rettssteder. Hensynet til brukerne, det være seg straffeforfulgte eller parter i rettstvister, bør veie tungt. KDI vil også påpeke at det ikke nødvendigvis er noen sammenheng mellom domstolens størrelse og den kvalitet som leveres ved rettsstedet. Tvert om synes ulikhet mellom dommerne å være av vel så stor betydning i denne sammenheng.

I motsetning til politi- og påtalemyndighet, er stort sett kriminalomsorgens oppmøtetider i domstolen fastsatt god tid i forveien. Dette gir oss nødvendig forutberegnelighet og fleksibilitet med hensyn til å planlegge for oppmøte mm. For våre ansattes del er derfor ikke KDI bekymret for ev. endringer i domstolstrukturen. Dersom endringene medfører økt fleksibilitet og bedre fagmiljøer etc. for domstolen, mener KDI at vi som statlige aktører må tåle en viss merbelastning gjennom f.eks. økt reisevei. Imidlertid vil dette kunne medføre økte kostnader og mindre ressurser i enkelte områder av landet, som følge av mer tid til reise for våre ansatte.

KDI sin bekymring ved ytterligere sentralisering er først og fremst knyttet til de som gjennomfører straff, eller som skal gjennomføre straff. Et stort antall av disse har betydelige levekårsproblemer, kanskje med begrenset aksjonsradius som følge av helseproblematikk og svak økonomi. Vår erfaring tilsier at domfelte med tyngst utfordringer, også er de som hyppigst må møte i retten. Personer som gjennomfører narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) er et godt eksempel på dette. Vedrørende ND, så har *Møre og Romsdal friomsorgskontor* kommentert sitt syn om dette og i vedlagte innspill.

Det er delte meninger innad i kriminalomsorgen om hvordan de ulike rettskretsene organiseres, herunder hvor det enkelte rettsstedet blir plassert. Uroen er naturlig nok størst for de som ikke allerede har sitt virke i og tett rundt de store byene med tilhørende domstol. KDI sin oppfatning er likevel at bekymringen først og fremst er knyttet til den merbelastning som ev. vil bli lempet over på vårt klientell.

KDI oppfatter at økt digitalisert samhandling bidrar til smidige prosesser innen straffesakskjeden, dette inkluderer domstolen. En slik utvikling kan på sikt gjøre domstolens lokasjon mindre viktig. Utviklingen går raskt, og er positiv. Samtidig må sektoren være bevisst på at ikke alle rettigheter og praktiske utfordringer kan forseres med digitalisering. Vi ser jevnlig at enkelte digitale løsninger er på kollisjonskurs med nasjonal og internasjonal rett, herunder gjerningspersonens rettssikkerhet. Et nylig eksempel på dette er når Høyesteretts ankeutvalg opphevet kjennelse om varetektsfengsling under henvisning til at førstegangsfengsling ble gjennomført som fjernmøte mot siktedes vilje, jf. HR-2020-972-U. Eksempelet er kun ett av flere som viser at deler av strafferettspleien er av en slik karakter at vi ikke kan digitalisere oss vekk fra det. Samtidig viser det at et nærhetsprinsipp i domstolen fortsatt er viktig.

Med hilsen

Tom A. Enger
avdelingsdirektør

Eirik Braathen
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.

Vedlegg